

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

EXTERNÍ DIMENZE EEP

Mgr. et Mgr. Veronika Zapletalová

MEB KMVES FSS MU

12.12.2012

MEB 402 a MVZ442

Externí dimenze EEP

- ED EEP je nyní ve stavu in statu nascendi – nejednotná, vyplývající z mnoha sektorových oblastí – enviro, infrastruktura, konkurenceschopnost
- Cíle:
  - zajištění stabilních dodávek energetických surovin za rozumné ceny
  - snaha o zajištění reforem energetického sektoru u sousedních zemí tak, aby odpovídaly pravidlům uvnitř EU (liberalizace a integrace)
    - Obecnost, nejasnost
- Vnitřní vs. vnější dimenze
- Externí dimenze vs. vnímání členských zemí

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie ED EEP

- Do pádu SSSR = na pokraji zájmu
- Poč. 90ties nutnost upravit vztahy s RF a nástupnickými zeměmi => volání po diverzifikaci S Afrika, Blízký východ, Střední Asie
  - Kdo bude motor? EK? Členské státy?
  - vliv budování vnitřního trhu
- 2004 – 2007 zintenzivnění zájmu

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie ED EEP – dokumentová smršť?

- Listopad 2000 - Zelená kniha „Směrem k evropské strategii pro bezpečnost dodávek“
- Březen 2006 - Zelená kniha „Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energetiku“
- Leden 2007 - „Energetická politika pro Evropu“ a summit březen 2007 - akční plán pro oblast energetiky na období 2007 – 2009
- Listopad 2008 - Druhý strategický přezkum energetiky EU

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Historie ED EEP – dokumentová smršť?

- Listopad 2010 - Sdělení EK týkající se energetické strategie pro Evropu na období 2011 – 2020
- Září 2011 - Sdělení EK týkající se dodávek energie, mezinárodní spolupráce a angažmá partnerů za hranicemi EU
  - Opatrnost EK, prim národní státy
  - 2006 – 2008: hlavním cílem Unie zejména zajištění stability energetických dodávek a to hlavně díky rozvíjení dobrých vztahů s třetími zeměmi. Důraz byl tedy kladen především na koncept energetické bezpečnosti a bezpečnost dodávek. Oboje mělo být zajištěno především skrze diverzifikaci zdrojů a tras směřujících na unijní území
  - 2008 – současnost: důraz na aplikaci vnitřního trhu i za hranice EU, snaha o komplementárnost a kompaktnost akcí, snaha o zvýšení atraktivity trhu EU, vliv ekonomické krize (opuštění velkých vizí?)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Nástroje ED EEP a jejich cíle

- Komplexnost, víceúrovňové členění, rozmanitost zahrnutých institucí,
- energetika jako hlavní téma pouze u vybraných nástrojů (např. Energetická charta), většinou širší ek. spolupráce (např. Východní partnerství)
- Iniciativy se velmi často překrývají (Východní partnerství vs. Iniciativa z Baku vs. Černomořská synergie)
- Universální (Energetické společenství) vs. specifické
- Obtížné třídění: bilaterální, multilaterální, globální

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bilaterální rovina

Nástroj

Partneři

Energetický dialog

Brazílie (od 2007), Čína (od 2005),
Indie (od 2004), Irák (od 2010),
Norsko (od 2005), Rusko (od 2000),
Jižní Afrika (od 2008),
Ukrajina (od 2005), USA (od 2006)

Bilaterální dohody různých typů
obsahující energetická ustanovení (např.
PCA, FTA, DFTA, SAA)

Celosvětoví ekonomičtí partneři EU
Většina zemí SNS skrze PCA
Země východního partnerství skrze
DFTA

Různá memoranda o porozumění

Ukrajina, kaspická oblast

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Multilaterální rovina I.

Nástroj

Partneři

Energetické společenství

-Nejbližší sousedé
- Balkán, Ukrajina Moldávie,
- status pozorovatele: Turecko, Norsko,
Gruzie

European Neighbourhood
and Partnership Instrument

-17 sousedící zemí EU
- odvozuje se od Evropské politiky
sousedství (ENP)

Energetický dialog

- Se zeměmi OPEC

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Multilaterální rovina II.

Nástroj	Partneři
Iniciativa z Baku (INOGATE, TRACECA)	- podpůrný program EU zacílený na Turecko a země SNS
Black Sea Regional Energy Centre (BSREC)	- 11 zemí z oblasti Černého moře
Unie pro Středomoří, Barcelonský proces	- 16 zemí nacházejících se v okolí Středozemního moře (Severní Afrika, Balkán, Blízký východ)
Caspian Development Corporation (CDC)	- Firmy z oblasti Kaspického moře

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Globální rovina

Nástroj

Partneři

Energetická charta

- podepsáno 51 zemí
- mnoho důležitých zemí stojí mimo (Norsko, Austrálie – nerat.),
Rusko není součástí od 2009

Kjótský protokol

- 191 zemí
- bez USA

International Energy
Forum (IEF)

- Zahrnuje státy, jež dohromady tvoří cca 90 procent poptávky po surovinách a dodavatele
- IEA, OPEC, Brazílie, Čína, Rusko

G8 a G20

- 8 a 20 nejbohatších států světa

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Bilaterální úroveň

- rozličné země typu USA, Ruska, Indie, Číny, Brazílie, zemí OPECu, Jihoafrické republiky atd.
- odlišné způsoby smluvního uspořádání (Memoranda o porozumění a spolupráci, tak například i Akční plány spadající pod Evropskou politiku sousedství (ENP))
- Dominantní pozice
- Podmínky úspěchu – ochota spolupracovat, shoda cílů, existence dlouhodobých vazeb mezi členskými státy a partnerem

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EU – RF energetické vztahy

- Nejdůležitější, nejkomplicovanější, nejvíce mediálně sledovaný partner, hlavní dodavatel surovin do EU, lákavý ruský trh
- Cíl EU vůči RF: snaha vytvořit silné a dlouhodobě fungující partnerství založené na všeobecně uznávaných mezinárodních obchodních pravidlech (typu Energetické charty, Světové obchodní organizace atd.) a současně i na vnitřních regulích EU
  - ▣ Praxe obtížná (nedostatek vnitrounijního konsensu ohledně podoby vztahů, odlišná míra závislostina dodávkách z RF)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EU – RF energetické vztahy

- Rámec vzájemných energetických vztahů je ukotven především v rámci:
  - *Dohody o partnerství a spolupráci (PCA)*
  - *formalizace energetického dialogu EU – Rusko*
  - *vymezení tzv. čtyř společných prostorů*

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Multilaterální a globální úroveň

- Podobné problémy jako bilaterální rovina - Typickým příkladem je třeba Východní partnerství, které překrylo dřívější Iniciativu z Baku či Černomořskou synergii.
- Velký důraz na Energetické společenství - vyjasnění situace a export *acquis communautaire* v oblasti energetiky, ochrany životního prostředí a bezpečnostních standardů
- Důraz kladen především na uzavření Energetické charty (vazba na pravidla WTO)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Financování

- EU nedisponuje jednotným a efektivním finančním nástrojem, který by byl schopný zajistit plnění vytyčených cílů
- Variace různých bilaterálních či multilaterálních programů spolupráce
- 2011 rozhodnuto o vytvoření nového finančního nástroje - 200 mld. EUR do roku 2020 pro oblast plynu a rozvodných sítí
- Klíčové jednání o nové finanční perspektivě

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Finanční mechanismy ED EEP I.

Nástroj	Příjemci + rozpočet
ENPI (včetně TACIS a MEDA)	-16 zemí (členů ENP – SNS a Babelonský proces) - rozpočet na léta 2007 – 2013 12 mld. EUR
Development Cooperation Instrument a Latin America Investment Facility	- 47 zemí Latinské Ameriky, Asie (střední, Blízký východ, Perský záliv) - rozpočet 2007 – 2013 (nejenom energetika) 16,9 mld. EUR
European Development Fund (EDF)	- země ACP (21 zemí a závislých území) - 2008 -2013 pouze 22,7 mil. EUR
Nástroj předvstupní pomoci (dřívější PHARE a CARD)	- Západní Balkán - 12,9 mil. EUR
Nuclear Safety Co-operation Instrument(NSCI)	-Třetí země - 524 mil EUR (2007 – 2013)

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Finanční mechanismy ED EEP II.

Nástroj

Příjemci + rozpočet

Evropská investiční banka (EIB)

- cca 140 zemí, které podepsaly zakládací protokol

European Development and Co-operation Bank/European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)

- 29 zemí včetně SNS

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji za pozornost

Veronika Zapletalová
zapletal@fss.muni.cz

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ